

21. 5. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dieselgate a příslušnost soudů u mimosmluvní odpovědnosti

Aféra s dieselovými motory je klasickou ukázkou korporátního skandálu: automobilka Volkswagen měla v řídicí jednotce dieselových motorů používat software, který rozpoznal specifické podmínky emisních testů a choval se jinak než při běžném provozu. Výsledkem byl vůz, který měl v běžném provozu relativně nízkou spotřebu a současně splnil limity NO při emisních testech; obojí naráz však neuměl. Majitelům vozů tím měla vzniknout škoda, protože automobilům se po odhalení šidítka snížila cena.

Třebaže Dieselgate vypukla v roce 2015, její právní dozvuky, mimo jiné v podobě různých sporů o náhradu škody, pokračují dodnes ve světě i v ČR. Dílčího úspěchu nyní dosáhl rakouský spolek pro ochranu spotřebitelů v podobě příznivého stanoviska generálního advokáta u Soudního dvora Evropské unie.

Zemský soud v Klagenfurtu podal SDEU žádost o rozhodnutí o předběžné otázce; kde došlo ke škodě a lze podat žalobu v místě koupě zboží spotřebitelem od distributora? Žalovanou u rakouského soudu byla německá Volkswagen AG, která popírala příslušnost rakouského soudu.

Jádrem problému tedy je interpretace čl. 7 bodu 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, známého jako Brusel I bis.

Článek 7 nařízení uvádí:

„Osoba, která má bydliště v některém členském státě, může být v jiném členském státě žalována [...] ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události“.

Související odst. 16 odůvodnění nařízení vysvětluje:

„Kromě místa bydliště žalovaného by měla existovat i jiná kritéria pro určení příslušnosti, založená na úzké vazbě mezi soudem a podanou žalobou nebo usnadňující řádný výkon spravedlnosti. Existence této úzké vazby by měla posílit právní jistotu a předejít možnosti, aby žalovaný byl žalován v řízení před soudem členského státu, jehož příslušnost nemohl rozumně předpokládat.“

Ve věci *Verein für Konsumenteninformation proti Volkswagen AG*, C-343/19, bylo před pár dny zveřejněno stanovisko generálního advokáta Manuela Campose Sánchez-Bordona. Jím navržená odpověď zní:

„1) Článek 7 bod 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že pokud protiprávní jednání spáchané v některém členském státě spočívá v manipulaci s určitým výrobkem, jehož skutečné vlastnosti jsou skryty a projeví se teprve po jeho nabytí za vyšší cenu, než je jeho skutečná hodnota, v jiném členském státě,

- je nabyvatel tohoto výrobku, který jej má ve svém vlastnictví v době, kdy vyšla veřejně najevo jeho vada, přímým poškozeným;

- je místem, kde došlo k příčinné události, místo, kde nastala událost, jež vedla ke zhoršení samotného výrobku, a

- **škoda vzniká v místě situovaném v členském státě, kde poškozený nabyl výrobek od třetí osoby**, pokud další okolnosti podporují určení příslušnosti soudů tohoto státu. Z těchto okolnostmi musí v každém případě nastat některá nebo některé, jež umožní žalovanému rozumně předpokládat, že proti němu může být budoucími nabyvateli, kteří zakoupí výrobek v tomto místě, podána žaloba z občanskoprávní odpovědnosti přičitatelné jeho jednáním.

2) Článek 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že nedovoluje soudu v místě vzniku škody určit ani vyloučit svou příslušnost na základě zvážení dalších okolností případu zaměřeného na zjištění, který soud – zda on sám nebo soud místa příčinné události – je k rozhodnutí sporu nejlépe situován z hlediska blízkosti a předvídatelnosti.“

(zvýrazněno autorem článku)

Podle generálního advokáta neutrpěli újmu distributoři v prodejním řetězci, protože ke snížení hodnoty vozu v důsledku odhalení manipulace se softwarem došlo až u spotřebitele.

Stanoviska generálního advokáta, byť pro SDEU nezávazná, často hrají významnou roli v utváření názoru soudu, navíc citovaný závěr generálního advokáta působí přijatelně. Lze proto očekávat spíše rozhodnutí ve prospěch žalobce (a ve prospěch příslušnosti soudu konečného nabyvatele) než naopak.

Přeshraniční delikt ní nebo kvazidelikt ní odpovědnost, která vyjde najevo se zpožděním, není ničím neznámým. Zůstaneme-li v automobilovém průmyslu, nabízí se srovnání s hodně medializovaným případem, kdy automobilky montovaly laciné airbagy, ač údajně věděly o jejich nebezpečnosti.

Bude tedy záhodno sledovat vývoj v případě *Verein für Konsumenteninformation proti Volkswagen AG* a pečlivě si prostudovat konečné rozhodnutí SDEU.

Připomínáme dovětek „pokud další okolnosti podporují určení příslušnosti soudů tohoto státu“. Bude-li právní názor SDEU totožný se stanoviskem generálního advokáta, stále zůstane jistá možnost obrany proti příslušnosti cizozemského soudu. V případě automobilky globálního významu, která dodává do daného státu zcela běžně prostřednictvím oficiálních distributorů, lze rozumně klást požadavek, aby výrobce byl připraven v daném státu vystupovat před soudem. Jiní výrobci mohou být v odlišném postavení (šedý vývoz bez podpory regionálního výrobce do státu, kam výrobce normálně nedodává) a mohou se toho dovolávat.

JUDr. Ing. Jan Vučka,
advokát v Praze

Tel.: 775 188 252
e-mail: vucka@vucka.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)